

ВІДКРИВАЄМО НОВЕ СТОРІЧЧЯ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Мета дослідження. Дослідити накопичення сесквітерпенового лактону – партеноліду у різних органах маруни дівочої.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження були кошики, листки та стебла маруни дівочої, заготовлені на території ботанічного саду НФаУ (м. Харків, Україна). Кількісний вміст партеноліду досліджували методом вискоєфективної рідинної хроматографії за методикою, наведеною у ДФУ.

Отримані результати. Вміст партеноліду у окремих органах маруни дівочої варіював від 0.031 до 0.919%. У найбільшій кількості партенолід накопичувався у кошиках та склав $0.919 \pm 0.007\%$. У листках вміст був у 1.6 рази менше, а ніж у кошиках і знаходився на рівні $0.551 \pm 0.001\%$. Накопичення партеноліду у стеблах було найменшим – 0.031%. Високий вміст партеноліду у квітках пов'язаний з тим, що, імовірно, він є компонентом ефірної олії, а на епідермі квіток маруни дівочої локалізуються у великій кількості ефіроолійні залозки.

Висновки. Вперше у органах вітчизняній сировині маруни дівочої досліджено накопичення партеноліду.

Отримані результати свідчать, що найбільша кількість сесквітерпенового лактону накопичується у кошиках маруни дівочої – 0.919%. Отримані дані свідчать про перспективність використання кошиків маруни дівочої для екстрагування партеноліду та збереження сировинного ресурсу.

РОСЛИНИ РОДУ ЖОРЖИНА – ПЕРСПЕКТИВНЕ ДЖЕРЕЛО БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН

Гуріна В.О., Новосел О.М., Король В.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

viktoria.gurina2001@gmail.com

Вступ. Жоржина – рід багаторічних, декоративних рослин, що належить до родини Айстрові. Рід об'єднує, за різними даними, від 4 до 24 видів, поширених переважно в гірських районах Мексики, Гватемали, Колумбії. Налічується близько тридцяти видів і близько 15000 сортів жоржин. Рослини даного роду мають м'ясисте, бульбоподібно-потовщені корені. Надземна частина рослин щорічно відмирає до кореневої шийки. Стебла прямі, гіллясті, гладенькі або шорсткуваті, порожнисті, до 250 см заввишки. Листки перисті, іноді двічі або тричі перисті, рідше цілісні, 10-40 см завдовжки, різного ступеня опушені, зелені або пурпурові, розташовані супротивно. Суцвіття – кошики. Обгортка чашоподібна, що складається з 2-3 рядів зелених листочків, зрощених в основі. Крайові квітки язичкові, великі, різного кольору і форми; серединні – трубчасті, золотисто-жовті або коричнево-червоні. Плід – сім'янка.

Мета дослідження. Аналіз та узагальнення даних літератури щодо стану досліджень рослин роду Жоржина.

Матеріали та методи. Ретроспективний аналіз наукової літератури за обраною темою.

Отримані результати. Хімічний склад роду *Dahila* Cav. ще не до кінця вивчений. Згідно даних літератури, найбільш вивченою сировиною є коренебульби. Вони містять вуглеводи – інουλін (16-50 %), пектинові речовини (0,5-4 %); фенольні сполуки (до 1 %) – гідроксикоричні кислоти (корична та *n*-кумарова кислоти), фенолкарбонові кислоти (галова та

елагова кислоти), кумарини (умбеліферон); органічні кислоти (до 1 %), амінокислоти (7-15 %) (лізин, метіонін, треонін, валін, ізолейцин, лейцин, фенілаланін, цистеїн, гістидин, аргінін, серин, пролін, гліцин, тирозин), ефірну олію (1,10-1,15 %), макро- та мікроелементи.

Хімічний склад трави жоржини досліджений недостатньо. За існуючими одні даними трава містить фенольні сполуки (до 2 %), серед яких наявні халкони, фенолкарбонові кислоти, антоціани; ефірну олію, яка у більшості представлена поліацетиленами; полісахариди (до 5 %) та вітаміни групи В.

За кордоном коренебульби жоржини використовують як альтернативне джерело інуліну. У народній медицині коренебульби використовують як компонент гіпоглікемічних зборів. У китайській народній медицині коренебульби застосовують у складі суміші для лікування СНІДу.

Екстракти листя жоржини виявляють протизапальну, антиоксидантну, протигрибкову дію. Народна медицина використовує висушене листя при опіках та у косметичних процедурах при проблемній шкірі.

Квітки жоржини входять до складу збору для лікування виразки шлунку. У Центральній Америці із квіток готують тонізуювальний напій, який є альтернативою кави.

Висновки. Таким чином, аналіз даних літератури, свідчить, що завдяки різноманітному складу біологічно активних речовин жоржині притаманний широкий спектр фармакологічних властивостей. Але відомості щодо вивчення хімічного складу рослин роду Жоржина містять фрагментарний характер. Усе вище зазначене дозволяє розглядати даний рід як перспективний об'єкт для проведення фітохімічних досліджень.

ПАВЛОВНІЯ ПУХНАТА (*PAULOWNIA TOMENTOSA* (THUNB). STEUD.) – ПЕРСПЕКТИВНА ЛІКАРСЬКА РОСЛИНА

Дармограй Р.Є., Лисюк Р.М.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Львів, Україна
pharmacognosy.org.ua@ukr.net

Вступ. Пауловнія пухната, природній ареал якої охоплює Китай, упродовж останнього десятиліття викликає значне зацікавлення у науковців, насамперед як біопаливо – альтернативне джерело енергії, адже культура може за 3 роки набрати до 180 т/га біомаси. В Україні пауловнія повстиста є інтродуцентом: поодинокі екземпляри можна зустріти у садах і парках Львова, Ужгорода, Одеси, Херсону, АР Крим; вітчизняними вченими успішно опрацьовуються методи плантаційного вирощування даного виду.

Мета дослідження. На основі проведеного аналізу літературних даних щодо її хімічного складу й фармакологічних ефектів, оцінити перспективи медичного застосування сировинних органів пауловнії пухнатої в Україні.

Матеріали та методи. Виконано інформаційний пошук у пошукових базах та аналітичних платформах (Pubmed, ScienceDirect, Springer Link, Wiley, Google Scholar, Researchgate, JStore), патентній і аналітично-нормативній документації. Здійснено аналіз, систематизацію та узагальнення інформаційних даних.

Отримані результати. Павловнія пухната, також відома як адамове, або імператорське, дерево – швидкорослий вид родини Ранникові (*Scrophulariaceae*), 15-20 м